

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-83 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-52/994-358
Karar Tarihi : 5.8.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Zeynep MADAN, Hüseyin COŞGUN

C. ŞİKAYET EDEN

20

: Kasım ÇELEBİ
Taşpınar Kasabası/Aksaray

Ali BAYRAKTAR

S.S.Eşmekaya Toprak Sulama Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Eşmekaya Kasabası Eski/Aksaray

Yaşar NOYAN

Bilezikli K.K. Yönetim Kurulu Başkanı Bilezikli Yaylası/Aksaray

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

30

Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.

Hacı Yusuf Mescit Mahallesi Adana Çevre Yolu Üzeri Sedirler Çıkışı Akpınar Teneke Kutu Fabrikası Yanı No:113 Konya

Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd.Şti.

Konya Organize Sanayi Bölgesi 14. Sokak No:5 Selçuklu/Konya

E. DOSYA KONUSU: Konya bölgesinde faaliyette bulunan Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. ve Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin anlaşarak üretimlerinde kullandıkları çiğ sütün alım fiyatını belirledikleri iddiası.

40

F. İDDİALARIN ÖZETİ:Yapılan başvurularda özetle; Konya bölgesinde faaliyette bulunan Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. ve Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin anlaşarak üretimlerinde kullandıkları çiğ sütün alım fiyatını belirledikleri iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 16.3.2010 tarih ve 13 sayı; 26.3.2010 tarih ve 15 sayı ile giren başvurular üzerine hazırlanan 6.4.2010 tarih, 2010-3-83/İİ-10-ZM sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 15.4.2010 tarih ve 10-31/489-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun

50

çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.7.2010 tarih ve 2010-3-83/ÖA-10-364.ZM sayılı Önaraştırma Raporu 27.7.2010 tarih ve REK.0.07.00.00-110/319 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda; Konya bölgesinde süt toplayan Akova Süt ve Sel Süt'ün aralarında anlaşarak üretimlerinde kullandıkları çiğ sütün alım fiyatını belirledikleri iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı, şikâyetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Akova Süt ve Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş. (Akova Süt)

70 Konya ilinde faaliyet gösteren büyük süt işleyicilerinden biri olan Akova Süt, peynir, yoğurt, ayran, tereyağı gibi ürünlerle birlikte, diğer üreticilere satmak üzere süttozu ve peynir altı suyu tozu da üretmektedir.

Akova Süt'ün yönetim kurulu üyeleri, Kemal Akpınar, Fatih Bülent Akpınar, Levent Akpınar, Veli Akpınar ve Vedat Mete Ünsal'dan oluşmaktadır. Teşebbüs Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SET-BİR)'nin üyesidir.

80 Akova Süt, çiğ süt alımlarını birlik ve kooperatiflerin belli dönemlerde düzenlediği ihalelere katılmak suretiyle gerçekleştirdiği gibi doğrudan süt toplayıcılarından da çiğ süt alımı yapmaktadır. Teşebbüs Konya ili başta olmak üzere Aksaray, Burdur, Isparta, Karaman, Afyonkarahisar, Mersin il ve ilçelerinden çiğ süt alımı yapmaktadır. Akova Süt, Konya civarındaki yakın mesafelerden sütü soğutmadan doğrudan üretim yerine almaktadır. Uzak mesafelerde ise süt alım şubeleri kurulmuştur ve bu şubelerde soğutulan sütler Konya'daki üretim merkezine taşınmaktadır.

I.1.2. Sel Süt Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti. (Sel Süt)

90 Konya ilinde faaliyet gösteren büyük süt işleyicilerinden bir diğeri olan Sel Süt, Haziran 2004 tarihinde kurulmuş olup süt, peynir, yoğurt, ayran, tereyağı gibi ürünlerle birlikte, diğer üretici firmalara kendi adına süttozu üretmeleri için işlenmemiş çiğ süt satmaktadır.

Sel Süt çiğ süt alımlarını birlik ve kooperatiflerden gerçekleştirdiği gibi doğrudan süt toplayıcılarından da alım yapabilmektedir. Teşebbüs başta Konya ili olmak üzere Aksaray il ve ilçelerinden çiğ süt alımı yapmaktadır. Akova Süt'ün, Konya şehir merkezinde, Çumra ilçesinde ve Aksaray ilinin Eskil ilçesinde süt toplama merkezleri bulunmaktadır. Süt toplayıcıları bu yörelerde süt merkezine sütleri getirmektedir. Aksaray'daki kooperatiflerin sütü kendi soğutucularından teşebbüsçe alınmaktadır.

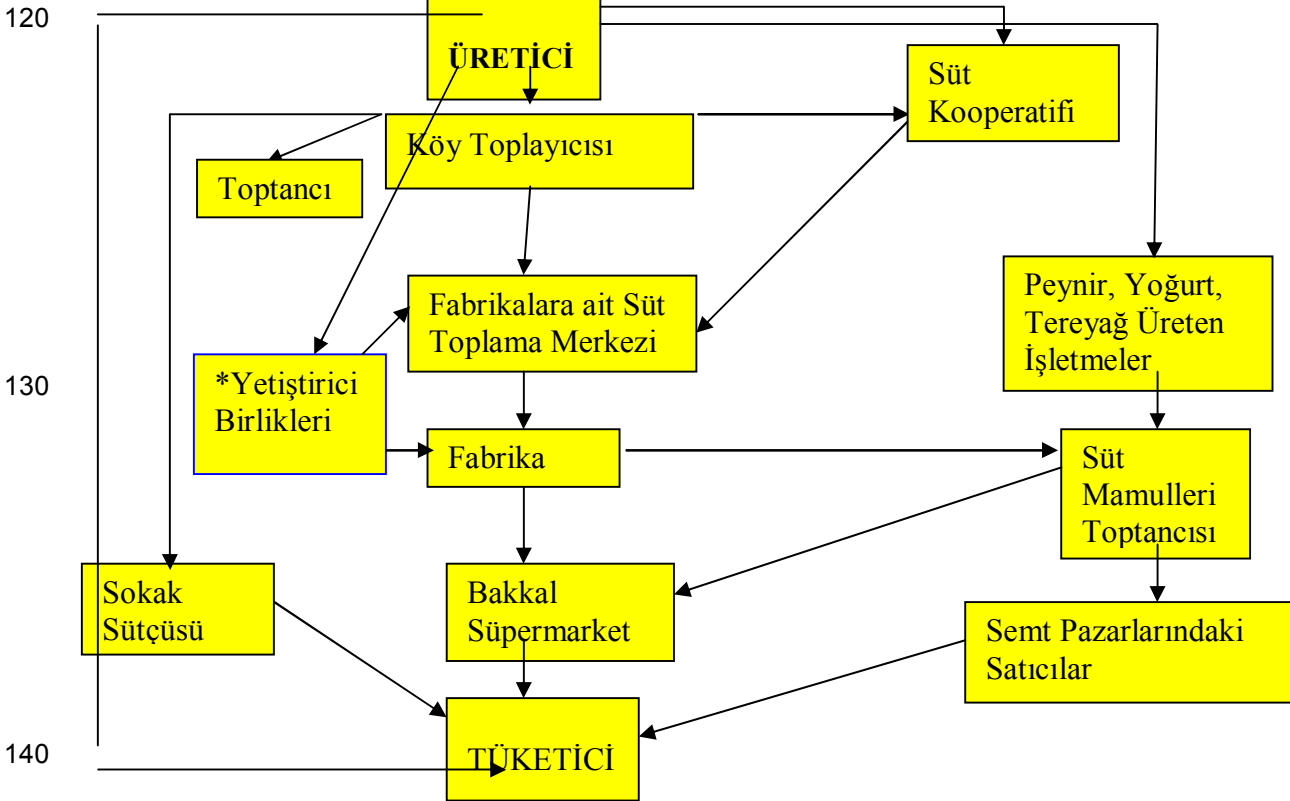
I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektöre İlişkin Genel Bilgiler

Günlük olarak ihtiyaç duyulan ve en önemli besin maddelerinden biri olan süt ve süt ürünleri, sektör olarak coğrafi konumumuz ve içinde bulunduğumuz iklim kuşağı nedeniyle, ekonomimizin önemli üretim dallarından birisidir. Süt piyasası, sanayi hammaddesi olarak kullanılan çiğ süt ve nihai tüketiciye sunulan pastörize ve UHT işlenmiş süt şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Bu nedenle süt piyasası işlenmiş süt piyasası ve çiğ süt piyasası şeklinde iki ayrı pazar olarak ele alınmalıdır.

Yurt içinde üretilen çiğ sütün yaklaşık %50'si sanayiye aktarılmakta, bunun da büyük bir kısmı ilkel şartlarda üretim yapan işletmelerde işlenmektedir. Üretilen çiğ sütün %35'i pazara hiç sunulmadan kaynağında tüketilmekte, %11'lik kısmı sokak sütü şeklinde satılmakta, %35'i mandıralarda ve ancak %19'u modern tesislerde işlenmekte, pastörize veya UHT süt haline getirilmektedir.

Şekil 1- Türkiye'de Süt ve Süt Mamulleri Pazarlama Kanalları

Kaynak: TZOB, Ülkemiz Süt Hayvancılığında Mevcut Durum, Sorunlar, 2007, s. 8

Çiğ süt üreten ve müstahsil olarak adlandırılan işletmelerin büyük bir bölümü bu faaliyetini, küçük ölçekli aile işletmeleri olup sığırcılık, sebze, meyve ve tahıl yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetlerin yanında yapmaktadır. Ülkemizde süt pazarlama ağı oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Üreticiler bu karmaşık yapı içerisinde ürünlerini eder fiyata satamadıkları gibi tüketici de pahalıya tüketmek zorunda kalmaktadır. Türkiye'deki süt ve süt mamulleri pazarlama kanallarına yukarıdaki şekilde yer verilmiştir.

160 Türkiye hayvansal ürün piyasaları genel olarak aracılardan hakimiyetindedir. Türkiye’de hayvansal ürünlerde üreticiden nihai tüketiciye kadar 6-7 civarında olan ürünün el değiştirme sayısı, gelişmiş ülkelerde 2-3’ü geçmemekte olup aracı olanlar genel itibarıyla üretici örgütleridir. Birlik veya kooperatif şeklindeki üretici örgütleri ürünü üreticiden almakta, varsa kendi tesislerinde işlemekte, yoksa ürün sanayiciye satılmakta ve pazara arz edilmektedir. Türkiye’de ise, ürünler simsar veya tüccar tabir edilen küçük veya orta ölçekte sermaye sahibi yöresel aracılardan nakit sıkıntısında olan üreticilerden olabildiğince düşük fiyatlarla satın alınmakta, bunlar daha büyük tüccarlara veya depo sahiplerine satılmaktadır. Bu aşamalardan sonra sanayiye sevk edilirken, sanayi tarafından işlenen ürünlerin tüketiciye ulaştırılması aşamasında da aynı şekilde bir süreç izlenmektedir. Yani ürün sanayiden büyük toptancılara veya dağıtım şirketlerine sevk edilmekte, bunlar daha küçük toptancılara dağıtımını sağlamakta, en son aşamada nihai satış noktalarına ulaşmaktadır.

Tablo 1- 2000-2008 Yılları Arasında Çiğ Süte İlişkin Ortalama Toptan Fiyatlar (TL/Kg) ve Değişim Oranları

Yıllar	Çiğ Süt	Yıllık Değişim (%)
2000	0,15117	44,0
2001	0,18448	22,0
2002	0,31254	69,4
2003	0,40548	29,7
2004	0,46233	14,0
2005	0,55000	18,96
2006	0,58000	5,45
2007	0,60000	3,44
2008	0,65000	8,33

Kaynak: TÜİK verilerinden yararlanılmıştır.

170 Tablo 1’deki verilere göre çiğ sütte en fazla artış %69,4 ile 2002 yılında, en az artış ise %3,44 ile 2007 yılında gerçekleşmiştir.

180 Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR)’nin verilerine göre, 2008’de 0,65 TL olan çiğ süt fiyatı 2009’un ilk altı ayı boyunca 0,51 TL civarında seyretmiştir. 2009 yılının Temmuz’unda 0,59 TL’ye, Aralık’ta ise 0,73 TL’ye yükselmiştir. 2010 yılının Ocak ayında ise çiğ süt alım fiyatı 0,85 TL’ye çıkmıştır. Bu veriler, bir yılda çiğ süt alım fiyatlarının % 68 arttığına işaret etmektedir. Bu aşırı fiyat artışının arkasında hükümet tarafından süt tozu üretiminin desteklenmesi sonucunda artan iç ve dış talep ve aynı dönemde yükselen et fiyatları ile birlikte üreticinin hayvanını kesime yollaması ile azalan süt arzı yatmaktadır.

I.2.2. İlgili Ürün Pazarı

“İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz”da atıf yapılan 1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesine göre, devralma işlemlerinde devre konu mal veya hizmetlerle tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal veya hizmetlerden oluşan pazar, ilgili ürün pazarını oluşturmaktadır. Dolayısıyla belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer ürünlerden oluşan pazar, ilgili ürün pazarının tanımında esas alınmaktadır.

190

Şikâyet konusunun çiğ süt alım pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler oldukları dikkate alındığında ilgili ürün pazarı, “çiğ süt pazarı” olarak belirlenmiştir.

I.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanın rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olması, ilgili coğrafi pazarın tespitinde büyük bir önem taşımakta ve belirleyici olmaktadır.

200 İlgili ürün olan çiğ süt, soğutulmadığı takdirde kısa bir süre içerisinde bozulmaktadır. Bu nedenle, çiğ süt özellikle yaz aylarında müstahsillerden sabah ve akşam olmak üzere iki kez toplanmaktadır. Çiğ sütün, soğutulsa dahi, uzak mesafelerdeki işletmelere taşınması çoğu zaman ekonomik olmamaktadır. Bu nedenle, bölgesel bir coğrafi pazar tanımının yapılması yerinde olacaktır.

Akova Süt ve Sel Süt'ün esas olarak Konya ve Aksaray bölgesinden çiğ süt alımı yaptıkları ve bu bölgedeki çiğ süt alımları başvuruya konu olduğu dikkate alınarak "Konya ve Aksaray illeri" ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

210 I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Başvuruya Konu Eylem

Başvurularda özetle;

- S.S. Aksaray Bölgesi Hayvancılık Kooperatifleri Birliği ve S.S. Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri olarak Aksaray bölgesinden süt toplama işi yaptıklarını,
- Yapılan ihaleler ve sözleşmelerle Konya bölgesinde faaliyette bulunan Akova Süt ve Sel Süt'e çiğ süt pazarladıklarını,
- Bu teşebbüslerle akdedilen sözleşmelerin ilk maddesinde Burdur-Çanakkale-Biga ve bölgemizde bulunan Süttaş A.Ş.'nin fiyatları göz önüne alınarak belirleneceği hüküm altına alındığı,
- Bununla birlikte söz konusu teşebbüsler bu madde hükmüne uymaksızın aralarında anlaşarak çiğ sütün alım fiyatını belirledikleri iddia edilmiş, söz konusu durumun 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği belirtilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

230 Teşebbüslerde Raportörlerce yapılan inceleme ve görüşmelerden Aksaray bölgesinde günlük 700 ton süt toplandığı, bunun yaklaşık 45 tonunun Aksaray Bölgesi Hayvancılık Kooperatifleri Birliği (Aksaray Hay-Koop) aracılığıyla gerçekleştirildiği bilgisine ulaşılmıştır. Ayrıca, Aksaray Hay- Koop tarafından toplanan sütün de % 90'ının Akova Süt ve Sel Süt tarafından alındığı ve bunun da Aksaray Hay-Koop'un özellikle Akova Süt ve Sel Süt arasında bir birliktelik olduğunu iddia etmesinin temel nedeni olduğu anlaşılmıştır.

240 Başvuruya konu olan Şubat-Mart döneminde Türkiye genelinde yaşanan gelişmelere baktığımız zaman, çiğ süt fiyatlarının 2010 Ocak ayında % 68 oranında artışı süt ve süt ürünlerinin fiyatlarında talep nedeniyle artışa gidemeyen süt sanayicisinin tepkisine yol açmıştır. O dönemde basın organlarında da yer aldığı üzere, çiğ süt üreticileri de çiğ süt fiyatlarının çiğ süt toplayıcısı işletmelerin baskısıyla ederini bulamadığı gerekçesiyle genel bir greve gitmiştir. Bunun yanı sıra henüz 6 aylık bir geçmişe sahip, tüzel bir kişiliği bulunmayan Bağımsız Süt Platformu'nun yönlendirmesi sonucunda süt firmalarının aralarında anlaşarak çiğ süt fiyatlarını tespit ettikleri yönünde çok sayıda başvuru farklı tarihlerde Rekabet Kurumuna intikal

etmiştir. Tüm bu başvurulara ve şikayetlere bakıldığı zaman sektörde yaşanan tartışmaların Süt Endüstri Kurumu (SEK) özelleştirmesinden bu yana (1995) uygulanageldiği bilinen ve çiğ süt fiyatının tespiti için yapılan ihale sistemine ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine Kurul, 27.5.2010 tarihli ve 10-38/661-M sayılı kararı ile bu kapsamdaki başvuruların sektör incelemesi kapsamında değerlendirilmesine karar vermiştir.

250 Daha önce 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri gerekçesiyle haklarında ceza hükmedilen Akova Süt ve Sel Süt'e ilişkin mevcut başvuru ise söz konusu başvurulardan ayrı tutularak önaraştırma açılmıştır. Ancak gerek yerinde incelemelerde bulunan belgelerden gerekse şirket yetkilileri ile yapılan görüşmelerden mevcut başvurunun da o dönemde Türkiye genelinde yaşanan gelişmelerin bir uzantısı olduğu kanaatine varılmıştır.

I.3.2. Çiğ Süt Piyasasında Son Dönemde Yaşanan Gelişmeler ve İhale Sistemi

260 Ülkemizde endüstriyel girdi olarak kullanılan çiğ sütün tamamına yakınının Marmara ve Ege bölgeleri ile küçük bir bölümünün de Akdeniz Bölgesi'nden sağlandığı bilinmektedir. Marmara Bölgesi'nin Trakya bölümü dışında neredeyse tamamında çiğ süt ihale usulü ile satılırken, Trakya'da ortalama fiyat usulü, Ege Bölgesi'nde ise, pazarlık usulü yaygın olarak kullanılmaktadır. Görüldüğü üzere çiğ süt piyasası her bir coğrafi bölgede farklı işlediği gibi, bu bölgelerin farklı bölümlerinde de farklı usullerle işlemektedir. Bununla birlikte fiyatın tespit edilmesinde esas olarak ihaleler belirleyici olmakta, gerek pazarlık usulü satışta, gerek ortalama fiyat belirlenmesi usulünde ihale fiyatları baz alınmaktadır. Yapılan ihalelerde satılan çiğ süt miktarı açısından Mustafakemalpaşa, Balıkesir Merkez ve Biga bölgeleri öncelikli yörelerdendir. Bu sebeple, diğer süt ihalelerindeki fiyatlar da bu bölgelerde oluşan fiyatlar baz alınarak ortaya çıkmaktadır.

270 Söz konusu ihaleler üçer aylık dönemler için çiğ süt üreticilerini temsilen Köy-Koop ile süt sanayicileri arasında açık artırma usulü ile gerçekleşmektedir. İhale sonucunda en yüksek birim fiyatı veren firma ihaleyi almaktadır. İhale sonunda ihaleyi kazanan firma ile Köy-Koop arasında bir sözleşme imzalanmaktadır.

280 Basında yer alan gelişmelerden, son dönemde yapılan ihalelerde oluşan fiyatlara süt sanayicisinin tek taraflı olarak uymadığı anlaşılmaktadır. Ekim-Kasım-Aralık 2009 dönemini kapsayan ihale fiyatının sanayici tarafından yükseltilecek ihaleye uyulmadığı, Ocak-Şubat- Mart 2010 dönemini kapsayan ihaledeki çiğ süt fiyatının ise düşürülerek ihalenin bozulduğu bilgisine ulaşılmıştır. Sanayicilerin Mart ayında çiğ sütün litre fiyatını ihalede belirlenen 0,85 TL'den, 0,72 TL'ye düşürme çabası, yurt genelinde çiğ süt üreticisinin genel direnişi ile karşılaşmıştır.

Tüm bu gelişmeler üzerine Bağımsız Süt Platformu başta olmak üzere çeşitli birliklerin girişimleriyle çiğ süt üreticileri ilk kez "süt grevi" yaparak süt satmama eylemine girmişlerdir.

290 İhale yapılmayan bölgelerde üretilen sütün önemli bir kısmının ihalelerde oluşan fiyat baz alınmak suretiyle alımının yapıldığı dikkate alındığında, ihalelerde oluşan fiyatların önemi ortaya çıkmaktadır. İhalelerde oluşan fiyatların alıcılarca sık sık tek taraflı bozulması, bu sistemin sürdürülebilirliğinin olmadığını açıkta ortaya koymaktadır. Alternatif bir çözüm için de henüz somut bir adım kaydedilmemiştir.

Bununla birlikte Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nca hazırlanan süt piyasasının düzenlenmesine yönelik "Çiğ Sütün Değerlendirilmesine Yönelik Destekleme Uygulama Esasları Tebliği" 6 Nisan 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğle süt tozu üretimi desteklenerek; belirli dönemlerde çiğ sütün değerlendirilmesi, süt üretiminin geliştirilmesi, kayıt altına alınması ve çiğ süt fiyatlarında istikrarın oluşturulması, ihracat yapan imalatçı, imalatçı-ihracatçı firmaların ihtiyaç duydukları süt tozunun yurt içinde üretilmesi ve temin edilmesi amaçlanmaktadır.

Yurt dışındaki uygulamalara bakıldığında, hem ABD hem AB'de ürünün ve sektörün yapısal durumundan dolayı yaşanan olumsuzluklardan üreticiyi korumak amacıyla çeşitli uygulamaların (hedef fiyat, eşik fiyatı, müdahale fiyatları, ihracatı teşvik, ithalatı kısıtlama) geliştirildiği görülmektedir. Ülkemizde de benzer bir uygulamaya Ulusal Süt Konseyi ile geçilmesi beklenmekteydi. Ancak, Ulusal Süt Konseyi'nin henüz fiyata müdahale yetkisi bulunmadığı için SEK'in özelleştirilmesinden sonra sektörde duyulan düzenleme ihtiyacı giderilememiştir.

İncelememize konu teşebbüslerin de çiğ süt alım fiyatını belirlerken yukarıda bahsi geçen ihaleler sonucu yayımlanan süt taban fiyatlarını¹ esas aldıkları bilgisine ulaşılmıştır. Yayımlanan süt taban fiyatları üzerinden bazı kriterler esas alınarak çiğ süt fiyatları üzerinden ayarlamalar yapmaktadırlar. Bu kriterler arasında sütün kalitesi, çiğ süt kodeksine uygunluğu, sütün sabah akşam olmak üzere iki kez toplanması, sütün soğutulmuş veya soğutulmamış olması, sütün çiftlik sütü olması gibi hususlar sayılabilir.

I.3.3. 26.7.2006 tarih ve 06-56/714-204 sayılı Kurul Kararı

Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde, aralarında Akova Süt ve Sel Süt'ün de bulunduğu süt ve süt ürünleri ticareti ve nakliyesi ile iştigal eden şirketlerin kendi aralarında akdettikleri bir protokol çerçevesinde ilçe merkezi, kasaba ve köyleri kendi aralarında paylaştıkları, bu paylaşım aykırı olarak başka bir köyün sütünü alan kişilere tazminat yaptırımını uygulandığı ve böylece toplanan çiğ sütün fiyatının ve ödeme koşullarının ilgili teşebbüslerce tespit edildiği iddialarına yönelik yürütülen soruşturmada, ilgili coğrafi pazar Isparta, Konya, Antalya ve Burdur illerini kapsayan bölge olarak tanımlanmıştır. Konu ile ilgili olarak alınan 26.7.2006 tarih ve 06-56/714-204 sayılı Kurul kararında, Konya Süt ve Süt Ürünleri İmalatçıları Derneği'nde üyesi olan bazı üreticilerin *"..anlaşarak üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine..."* oybirliği ile karar verilmiştir. Bu karar sonucunda Akova Süt ve Sel Süt'ün de 4054 sayılı Kanun'un ihlal ettikleri gerekçesiyle haklarında para cezası hükmedilmiştir.

I.3.4. Teşebbüslerle Yapılan İnceleme ve Görüşmeler

Yürütülen önaraştırma kapsamında Raportörlerce 1.7.2010 tarihinde Akova'da, 2.7.2010 tarihinde Sel-Süt'te yerinde inceleme yapılmış ve çeşitli bilgi ve belgeler talep edilmiştir. Teşebbüslerle yapılan inceleme ve görüşmeler sonucunda; şu bilgilere ulaşılmıştır: Konya yöresinde (Konya, Ereğli, Aksaray, Karaman) günlük

¹ İhalelerde oluşan fiyat rampa teslimi diye tabir edilen toplama ve soğutma bedeli dahil fiyatlardır.

ortalama 3500 ton/süt üretilmektedir. Sel Süt bu bölgeden son 1 yıl içerisinde yaklaşık ton çiğ süt, Akova Süt de ton çiğ süt alımı yapmaktadır. Aksaray ili özelinde baktığımızda bu bölgede günlük 700 ton süt toplanmaktadır. Bunun yaklaşık tonu Aksaray Bölgesi Hayvancılık Kooperatifleri Birliği (Aksaray Hay-Koop) tarafından toplanmaktadır. Aksaray Hay-Koop'un sütünün %90'ını da Akova Süt ve Sel Süt tarafından alınmaktadır.

I.3.5. Hukuki Değerlendirme

350

Başvuruda bulunanların sonraki tarihli eylem ve bildirimlerinden başvurunun, rekabetin kısıtlanması nedeniyle yaşanan bir problemden çok ticari anlaşmazlıkların giderilmesi aracı olarak kullanılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Şöyle ki, Aksaray Hay-Koop, başvurusu olduğu dönemde daha önce başka bir firmaya satmakta olduğu çiğ sütü şikayetçi olduğu Akova-Süt'e satmaya başlayarak yeni bir sözleşme akdetmiş ve Sel-Süt ile de anlaşmasını yenilemiştir.

360

Başvuruda bulunanlardan Kasım Çelebi de Kurum kayıtlarına 21.7.2010 tarih ve 5724 sayı ile giren yazısında Akova ve Selsüt firmalarıyla aralarındaki sözleşme için Burdur, Çanakkale, Biga, Konya ve Aksaray fiyatlarının göz önüne alınacağına ilişkin olarak taahhütname alındığını, başvuru amacının dördüncü aydaki süt fiyatlarının Türkiye genelinde düşmesi neticesinde üreticinin mağdur olmaması ve Tarım Bakanlığı'nın süt teşvik primi uygulaması yapmasını talep etmek olduğunu, önaraştırmaya taraf teşebbüsler hakkında herhangi bir şikayeti olmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde başvuruda bulunan Yaşar Noyan, Kurum kayıtlarına 21.7.2010 tarih ve 5722 sayı ile giren yazısı ile Selsüt ve Akova ile aralarındaki anlaşmazlığın çözüldüğünü belirterek, Rekabet Kurumu'na gönderilen evrakının geri verilmesini talep etmiştir.

370

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*Belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*" ifadesine yer verilmiştir.

Aynı piyasada faaliyet gösteren teşebbüsler arasında akdedilen, satın alınacak ürünün fiyatını (maliyeti) belirlemek üzere yapılan anlaşmaların rekabeti kısıtlayacağı ve yukarıda yer verilen madde kapsamına gireceği açıktır.

380

Ancak, önaraştırma döneminde yapılan incelemeler neticesinde Akova Süt ve Sel Süt'ün aralarında anlaşarak çiğ süt alım fiyatını belirledikleri iddiasını destekleyen herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır.

390

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.